

Trans-Atlantische handelsakkoorden: Het Belgische middenveld slaat de handen in mekaar
tegen deze ondemocratische dereguleringsakkoorden

Gemeenschappelijke verklaring

Het Belgische middenveld plaats ernstige vraagtekens bij deze akkoorden. De onderhandelingen voor het akkoord met de VSA (TTIP) kunnen niet verder gaan met de huidige aanpak op basis van het huidige onderhandelingsmandaat; het CETA-akkoord met Canada mag in zijn huidige vorm niet goedgekeurd worden; we eisen een grondige democratisering van het Europese handelsbeleid.

De promotoren van de trans-Atlantische handelsakkoorden scheppen valse verwachtingen

De TTIP onderhandelingen werden aangekondigd in het voorjaar van 2013. TTIP zou het meest ambitieuze handelsakkoord ooit worden; het zou 0,5% extra groei tot stand brengen, het inkomen van gezinnen verhogen en jobs creëren. De positieve effecten zouden vooral voortvloeien uit het wegwerken van “niet-tarifaire belemmeringen”, dat wil zeggen, door het wegwerken van handelsbeperkingen die voortvloeien uit (verschillen in) regelgeving. TTIP zou nieuwe wereldnormen stellen waarvan ook derde landen, inclusief de ontwikkelingslanden van zouden kunnen profiteren.

Ondertussen is gebleken:

- dat de belofte van groei en tewerkstelling, zelfs in het meest optimistische scenario gering is;
- dat impactstudies tot uiteenlopende resultaten komen. Daarbij worden verschillen binnen de EU vastgesteld waarbij België dikwijls laag scoort bij de voordelen en hoog bij de verliezen;
- dat de regelgevende convergentie niet leidt naar een bevestiging van de hoogste normen (die de meeste bescherming bieden aan consumenten, het milieu, het welzijn, enz.) maar naar een wederzijdse erkenning van regels of inspectiemethodes. Daardoor worden geen internationale normen gesteld, maar zal het in de praktijk op termijn de laagste norm zijn die veralgemeend wordt.
- dat, gezien de verwachte positieve effecten vooral zouden moeten voortvloeien uit de opheffing van niet-tarifaire belemmeringen, de voorspelde groei en jobcreatie zich niet zullen voordoen.

Bovendien stellen wij het volgende vast:

Met betrekking tot groei, tewerkstelling en arbeid

- Volgens simulaties gebaseerd op het globale beleidsmodel van UNCTAD zou TTIP kunnen leiden tot het verlies van 600.000 banen in Europa en een inkomensverlies voor werknemers van \$ 4000 per jaar. De mogelijke verliezen voor België, Nederland en Finland zouden nog omvangrijker zijn. Samen zouden ze 223.000 banen kunnen verliezen en meer dan \$ 4800 per jaar per werknemer (wat verhoudingsgewijs 66.000 banen zou betekenen voor België¹).
- De VS ratificeerde slechts 14 Conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie, waarvan slechts 2 fundamentele. In de EU ratificeerden de lidstaten elk gemiddeld 80 conventies waaronder de 8 fundamentele.
- Arbeidsrechten en lonen bevinden zich in verschillende Amerikaanse staten op een minimaal niveau waardoor deloyale concurrentie ontstaat.

¹ <http://ase.tufts.edu/gdae/Pubs/wp/14-03CapaldoTTIP.pdf>

Met betrekking tot consumentenbelangen, gezondheid en milieu

- De productnormen zijn dikwijls zeer verschillend, bijvoorbeeld voor cosmetische producten. De EU verbiedt meer dan 1300 chemische ingrediënten, de VS slechts 11. Een harmonisering zal wellicht ten koste gaan van de Europese consument. De Europese regelgeving baseert zich vooral op het voorzorgsprincipe dat meer veiligheid biedt dan de Amerikaanse aanpak die vereist dat de schadelijkheid bewezen wordt vooraleer er beperkende maatregelen worden genomen.
- In de voedingssector werkt de EU met het 'van vork tot bord' principe dat strikte hygiënenormen oplegt bij elke stap in de productie, de verwerking en het klaar maken voor consumptie van voedsel. In de VS kijkt men enkel of het eindproduct hygiënisch in orde is en grijpt men daarvoor terug naar chemische ontsmettingsmiddelen. Deze techniek die tot op heden verboden is in de EU houdt voedselveiligheidsrisico's in tijdens de productie.
- De VS willen TTIP gebruiken om in Europa octrooien in te voeren op medische procedures, die het werk van artsen belemmeren, de beschikbaarheid van nieuwe behandelingen voor patiënten en de geneeskundige vooruitgang verminderen.
- De vercommercialisering van de diensten van openbaar belang zoals de ziekteverzekering, de drinkwatervoorziening en het openbaar vervoer beperken de toegang tot deze diensten voor de meest kwetsbare groepen. In TTIP en CETA wordt de liberalisering van deze diensten onomkeerbaar.
- De privacy en de uitwisseling van persoonsgegevens zijn in Europa veel sterker gereguleerd dan in de VS.

Met betrekking tot het algemeen belang, Europese integratie en democratie

- De Europese Commissie wil een investeerder-staat-geschillenregelingsmechanisme (bekend als ISDS) opnemen in TTIP, terwijl miljarden euro's en tienduizenden trans-Atlantische investeerders aantonen dat de wederzijdse investeringen voldoende zijn beschermd. De voorstellen van de Europese Commissie laten trans-Atlantische investeerders daarentegen toe om perfect wettelijke en grondwettelijke overheidsmaatregelen aan te vallen voor internationale arbitragecolleges bestaande uit privé-juristen.
- Ook zonder TTIP zal CETA Amerikaanse bedrijven toelaten om voor miljoenen euro's aan schadevergoeding en interesten te eisen van de Belgische overheden als hun winsten worden aangetast, bijvoorbeeld door een loonsverhoging, een verstrenging van de anti-tabak preventie, of een nucleaire uitstap.
- TTIP zal het Europese project schaden: een harmonisatie en integratie nastreven tussen de EU en de VS op een ogenblik dat de intra-Europese harmonisering op nogal wat domeinen weinig gevorderd is, doet de hoop verbleken om op een dag het Europa van de volkeren te zien ontstaan dat beantwoordt aan onze verzuchtingen.
- De manier waarop handelsakkoorden worden afgesloten is weinig democratische. De onderhandelingen verlopen achter gesloten deuren; aan het einde volstaat een beslissing van de Raad en de Europese Commissie om de voorlopige (maar moeilijk omkeerbare) uitvoering te bevelen; terwijl parlementen op het einde enkel ja of nee kunnen zeggen tegen het gehele akkoord.

Met betrekking tot derde landen en ontwikkelingslanden

- TTIP wordt uitdrukkelijk voorgesteld als een akkoord dat aan de rest van de wereld regels wil opleggen die overeengekomen zijn door de twee grootste economieën ter wereld, regels die voor een groot deel afgewezen werden door ontwikkelingslanden in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (bijvoorbeeld met betrekking tot overheidsaanbestedingen en investeringen). De complexiteit van de huidige multipolaire wereld vraagt voor een heruitvinding van de multilaterale dialoog in plaats van een opstelling in rivaliserende blokken.
- Een vergaande vrijmaking van de handel tussen de EU en de VS en een exclusieve wederzijdse erkenning van regelgeving zal ten koste gaan van de intra-Europese handel en het marktaandeel van derde landen. Voor de meeste ontwikkelingslanden zal de impact negatief zijn. Sommige studies voorzien een vermindering van de export tot 34% voor Thailand en Indonesië, anderen voorzien een verlies aan inkomen van 7,4% voor Guinee of 4,1% voor Botswana.

Om deze redenen en nog vele andere scharen de Belgische vakbonden, mutualiteiten, consumenten-, milieu- en ontwikkelingsorganisaties zich achter de volgende boodschap aan de Belgische overheden: **wij weigeren deze ondemocratische trans-Atlantische deuleringsakkoorden:**

1- **De onderhandelingen voor TTIP mogen niet verdergezet worden op basis van het huidige onderhandelingsmandaat** en mogen enkel hervat worden op basis van een mandaat en een aanpak, die voldoet aan de volgende vereisten:

- geen ISDS;
- geen harmonisering van de regelgeving die onze normen verlaagt en de sociale vooruitgang belemmert;
- geen afbraak van wetten en regels die de consument en het milieu beschermen;
- een bescherming en een ondubbelzinnige bevordering van de bestaande en toekomstige openbare diensten en diensten van algemeen belang;
- een ander partnerschap dat rechten laat voorgaan op de groei van de handel;
- geen deregulering van de financiële diensten maar meer samenwerking om de stabiliteit van het financiële systeem te garanderen en de financiële sector ten dienste te stellen van het algemeen belang;
- versterkte en afdwingbare sociale en milieuclausules die de rechten van de arbeiders garanderen en het voorzorgsprincipe beschermen, voorzien met effectieve klachtenprocedures en ontradende sancties waardoor deze waarden voorgang krijgen op de kwantitatieve groei van de handel, rekening houdend met de bestaande processen (zoals die bestaan in de ILO) om deze clausules te doen naleven.

2- **Wij vragen een grondig democratisch besluitvormingsproces**: een echte transparantie en een echt publiek debat in België over deze akkoorden. De domeinen waarop ze impact hebben zijn te talrijk, de mogelijke impact te ernstig om zich tevreden te stellen met algemene en oppervlakkige gedachteswisselingen. Een ernstige democratische aanpak veronderstelt regelmatig overleg met de parlementen en het middenveld op basis van de precieze onderhandelingsteksten en een gepast tijds kader; en ernstige impactstudies van elke maatregel om uiteindelijk de Belgische standpunten voor elke Raadsvergadering te voeden.

3- **Een eerste duidelijk politiek gebaar : Nee tegen CETA**. Deze “te nemen of te laten” tekst van 1.600 pagina’s voldoet niet aan de bovenstaande minimumvoorwaarden voor TTIP en vormt dus een onaanvaardbare bedreiging vormt voor onze rechten. Wij doen beroep op alle Belgische politieke verantwoordelijken om de ondertekening en de ratificatie van dit andere trans-Atlantische akkoord te weigeren wanneer het nog voor TTIP en misschien nog voor het einde van 2015 zal voorgelegd worden aan de Europese regeringen (met inbegrip van de gemeenschaps- en gewestregeringen). Wij vragen ook dat CETA voorgelegd wordt aan de parlementen van de lidstaten en dat er geen voorlopige uitvoering wordt toegestaan.

Mei 2015